

Neurčitost právního jednání učiněného před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku

Přestože od 1. 1. 2014 nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „OZ“), který zcela nově upravuje otázku tzv. právního jednání, je předchozí právní úprava v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v aplikovatelném znění (dále jen „OZ 1964“) pro mnoho závazků vzniklých ze smluv uzavřených před 1. 1. 2014 stále aktuální. OZ se, na rozdíl od předchozí právní úpravy, odklonil od formálního hlediska výkladu a za hlavní kritérium pro výklad právního jednání považuje zjištění skutečného úmyslu jednajících stran.

Judikatura vyšších soudů bývala historicky při aplikaci OZ 1964 přehnaně formalistická a často zcela bezdůvodně dovozovala absolutní neplatnost právních úkonů, a to zcela bez ohledu na to, zda si to strany sporu přejí či nikoliv. O jak širokou praxi se jedná, svědčí i nález Ústavního soudu ze dne 14. dubna 2005 sp. zn. I. ÚS 625/03, podle kterého „základním principem výkladu smluv je prioritou výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li možné oba výklady. Je tak vyjádřen a podporován princip autonomie smluvních stran, povaha soukromého práva a s ním spojená společenská a hospodářská funkce smlouvy. Neplatnost smlouvy má být tedy výjimkou, nikoliv zásadou. Není tedy ústavně konformní a je v rozporu s principy právního státu vyplývajícími z čl. 1 Ústavy taková praxe, kdy obecné soudy preferují

zcela opačnou tezi upřednostňující výklad vedoucí k neplatnosti smlouvy před výkladem neplatnost smlouvy nezakládajícím.“ Přestože tento nález Ústavního soudu je zcela zásadní, tak na rozhodování nižších soudů neměl žádaný dopad. Navzdory existenci zásady priority výkladu, který udržuje platnost právního jednání, se v soudní praxi neustále objevovaly další případy, kdy je na právní jednání hleděno spíše jako na neplatné, přestože je možný i výklad, který platnost zachovává. OZ se tomuto snaží důrazně čelit. Již úvodní ustanovení o neplatnosti právního jednání (§ 574) stanoví, že na právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než jako neplatné. Tato zásada odpovídá povaze soukromého práva a rozumné potřebě běžných soukromých občanských a podnikatelských styků. Soudy by podle této zásady měly spíše hledat důvody pro platnost právního jednání než pro

jeho neplatnost přesně tak, jak měl na mysli Ústavní soud. Výše uvedená stěžejní zásada je dále doplňována různými instituty či pravidly, které rovněž v konkrétních případech podporují udržení platnosti právního jednání (např. konverze, částečná neplatnost a možnost soudu smlouvu moderovat).

Přes výše uvedené, je nutno na smlouvy uzavřené před 1. 1. 2014 aplikovat (starou) právní úpravu podle OZ 1964, zejména pokud jde o institut tzv. absolutní neplatnosti právního úkonu (právního jednání). U mnoha (starých) smluv s ohledem na četné nejasnosti (neurčitost) a možnosti různého výkladu jejich obsahu vyvstává otázka, zda úprava práv a povinností odpovídá zákonnému požadavku na určitost právního jednání.¹ Je proto nezbytné analyzovat, zda taková smlouva je či není neurčitým, a proto absolutně neplatným, právním jednáním (právním

úkonem) a nespolehat se automaticky na (novou) právní úpravu v OZ.

Časová působnost

Nejdříve je nezbytné zodpovědět, podle jakých právních předpisů bude posuzována určitost, resp. neurčitost právního jednání (právního úkonu), typicky uzavřené historické smlouvy. Ustanovení § 3028 odst. 3 OZ stanoví „není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy (...)“. Dané pravidlo bude rozhodující pro určení, zda právní poměr vůbec vznikl, tedy zda byla naplněna hypotéza konkrétní právní normy, tedy zda uzavřená smlouva představuje platnou a účinnou smlouvu (závazek).²

Obecně tedy platí, že pokud smlouva byla uzavřena přede dnem účinnosti OZ, pak vztahy z ní vzešlé nelze poměřovat zákonnou úpravou účinnou teprve od 1. 1. 2014 (např. podle § 3028 OZ).³

Podle rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 6. 2015, sp. zn. 21 Cdo 3612/2014, uveřejněného pod č. 4/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, platí, že přechodné ustanovení § 3030 OZ nelze vykládat tak, že by způsobovalo (umožňovalo) pravou zpětnou účinnost ustanovení § 1 až 14 OZ na dříve (do 31. 12. 2013) vzniklé právní vztahy (poměry).⁴

Právní jednání vs. právní úkon

Obecně v zákonodárné činnosti platí, že pokud se do nové právní úpravy přenáší institut, který existoval v dřívější právní úpravě, tak je vhodné zachovat jeho původní označení. Nicméně existují situace, ve kterých to naopak žádoucí není a je vhodné institut přejmenovat. Tak je tomu i v případě OZ, který zcela opouští pojem „právní úkon“ a namísto toho zavádí pojem „právní jednání“. Pro takovou změnu existují v zásadě dva hlavní důvody. První důvod je psychologický. Pojem právního úkonu byl do našeho právního řádu zaveden v roce 1950 občanským zákoníkem (zákon č. 141/1950 Sb.) v souladu s tehdejší právní naukou. Jedná se o pojem, ke kterému se váže bohatá judikatura, ať již k jeho výkladu či neplatnosti. Přestože již došlo ke změně politického i právního prostředí, tak pojem právního úkonu a jeho soudní výklad jsou

zatíženy svou minulostí. OZ se v mnoha směrech snažil tyto vazby zcela přetrhat a změna pojmosloví je jedním z prostředků, které k tomu slouží. Důvodová zpráva k OZ k tomu uvádí, že OZ se vrací k tradičnímu českému právnímu pojmosloví a v rámci toho také k pojmu „právní jednání“, když tento výraz také lépe vyhovuje po jazykové stránce (lépe zní, když někdo „právně jedná“ než když „činí právní úkon“).⁵ Nový výraz by měl také každého varovat před mechanickým přejímáním stávající judikatury, a to kvůli zásadním změnám nové právní úpravy ke svobodné vůli občanů a podnikatelů. Druhý důvod je potom věcný. Právní jednání není úplně to, co právní úkon. Právní úkon je v OZ 1964 definován jako „projev vůle směřující zejména ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují“⁶. Naproti tomu právní jednání není v OZ definováno. Ustanovení § 545 OZ pouze stanoví, že právní jednání vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran. Z tohoto ustanovení je zřejmé, že právní jednání má širší následky než právní úkon. Na druhou stranu je třeba konstatovat, že tyto širší následky byly již spojeny i s právním úkonem, pouze to zákon výslovně nestanovil – někdy to totiž bylo přijímáno jako zcela samozřejmé a jindy naopak opomíjeno.⁷ Zvyklostí, na niž odkazuje ustanovení § 545 OZ, se rozumí určitá skutečnost, která je natolik dlouhodobě a pravidelně zachovávána v právním styku, že je spravedlivé očekávat její dodržování obecně i v případech, kdy se na ni strany výslovně neodvolávají, případně ji ani neznají.⁸ Od zvyklostí je třeba odlišit zavedenou praxi stran, na kterou ustanovení § 545 rovněž odkazuje. Zatímco zvyklosti jsou zpravidla do určité míry rozšířené a všeobecně známé alespoň v daném odvětví (může jít např. o zvyklosti v rámci stavebnictví atd.), tak zavedená praxe stran je soubor pravidel, která platí pouze mezi stranami, které tato pravidla vytvořily.

Absolutní a relativní neplatnost

Ustanovení § 37 odst. 1 OZ 1964 stanovilo „právní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně, jinak je neplatný“. Právní úkon je nesrozumitelný, jestliže nelze z právního úkonu objektivně zjistit, co jím mělo být po slovní či jiné stránce vyjádřeno, a tudíž druhá strana nemůže zjistit obsah takového jednání (např. pokud straně přijde rozmazaná a tedy nečitelná faxová zpráva). Právní úkon je neurčitý, je-li sice po jazykové

stránce srozumitelný, ale je nejednoznačný a tedy neurčitý (např. smlouva o převodu nemovité věci bude neurčitá, nebude-li převáděná nemovitá věc jednoznačně určena).

Platilo rovněž, že právní úkon je neurčitý, a tedy neplatný „je-li vyjádřený projev vůle sice po jazykové stránce srozumitelný, avšak nejednoznačný – a tím neurčitý – zůstává jeho věcný obsah (včetně předmětu ujednání), přičemž neurčitost tohoto obsahu nelze překlenout ani za použití výkladových pravidel (...). Podle soudní praxe nestačí, že smluvní straně, popř. smluvním stranám, je jasné, co je předmětem smlouvy, není-li to zároveň objektivně seznatelné osobám, které smluvní stranou nejsou“.⁹

Pokud nelze nejasnosti v uzavřené smlouvě překlenout pouhou aplikací zákonné právní úpravy, výkladem smlouvy ani přihlédnutím k obchodním zvyklostem¹⁰ či zavedené praxi smluvních stran,¹¹ je nutné se zabývat otázkou platnosti smlouvy.¹² V mnoha případech lze všechny možnosti výkladu v důsledku velmi nepřesně formulované smlouvy označit za (v zásadě) přípustné.¹³

Ustanovení § 40a OZ 1964¹⁴ vymezovalo případy, kdy se právní úkon považuje za platný, byť odporoval některým ustanovením zákona, pokud se ten, kdo byl takovým úkonem dotčen, neplatnosti nedovolal.¹⁵ V ostatních případech se jedná o tzv. absolutní neplatnost právního úkonu. Druhá strana se tedy neplatnosti nemusí dovolávat. Soud k ní přihlíží z úřední povinnosti (tzv. ex officio). Základní rozdíl mezi absolutní neplatností právního úkonu (způsobenou například v důsledku jednání k tomu nezpůsobilé osoby) a relativní neplatností právního úkonu (například z důvodu omylu) spočívá především v nezbytnosti se neplatnosti dovolat. Zatímco u relativní neplatnosti je nezbytné tuto skutečnost namítat u soudu, k absolutní neplatnosti se přihlíží i bez návrhu, a to navzdory skutečnosti, že uplynula třeba i značně dlouhá doba.

Právní úkony s povinnou písemnou formou jsou zásadně vykládány přísněji, než je tomu u ostatních forem právních úkonů, které mohou být snáze doplňovány o teprve následně vyjádřenou vůli stran. Přestože některé smlouvy obecně nemusí mít písemnou formu, lze ji dovodit z právní úpravy zadávání veřejných zakázek. Například Vrchní soud v Praze určil jako neplatnou smlouvu o převodu obchodního podílu pro nedostatečnou určitost z důvodu absence stanovení úplat-

nosti či bezúplatnosti dotčené transakce.¹⁶ Stejně tak pro posouzení určitosti smlouvy o převodu nemovité věci je významný jen ten projev vůle, který byl vyjádřen v písemné formě.¹⁷ Nejvyšší soud České republiky se pak v tomto smyslu vyjádřil výslovně, když rozhodnul, že „jde-li o právní úkon, pro který je pod sankcí neplatnosti stanovena písemná forma, musí být určitost projevu vůle dána obsahem listiny, na níž je zaznamenán. Nestací, že účastníku (účastníkům) právního vztahu je jasné, co je např. předmětem smlouvy, není-li to seznatelné z jejího textu.“¹⁸

Obecná pravidla OZ 1964 jsou pro obchodní vztahy dále rozvedena § 266 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v aplikovatelném znění (dále jen „ObchZ“). Základní zásadou je pak zjištění úmyslu toho, kdo jednal. V právních poměrech ObchZ je rozhodné i to, kdo jako první určitý pojem užil, neboť „projev vůle, který obsahuje výraz připouštějící různý výklad, je třeba v pochybnostech vykládat k tíži strany, která jako první v jednání tohoto výrazu použila“.

Je-li určitý právní úkon v právních poměrech OZ 1964 absolutně neplatný, či jeho část, hledí se na něj, jako by nebyl učiněn, a proto nezpůsobuje žádné právní násled-

ky. Znamená to, že na neurčitou povinnost (absolutně neplatnou) se nahlíží, jako by neexistovala a nezavazuje smluvní strany, a to právě z důvodu, že není možné určit obsah takové povinnosti. Jde o automatický zákonný důsledek neplatnosti právního úkonu (v právních poměrech OZ 1964, nikoli v právních poměrech OZ).

Nastává-li absolutní neplatnost právního úkonu ze zákona (nemusí-li být smluvní stranou namítána), nemůže se - logicky vzato - uplatnit ani zásada, že neplatnosti se nemůže dovolávat ten, kdo ji sám způsobil, jak je tomu v případě relativní neplatnosti právního úkonu (§ 40a věta druhá OZ 1964).

Částečná neplatnost a oddělitelnost

U posouzení smluv uzavřených před 1. 1. 2014 je nezbytné dále zkoumat, zda absolutní neplatnost části smlouvy nezpůsobuje neplatnost smlouvy jako celku. Absolutní neplatnost jednotlivého smluvního ujednání nemusí automaticky znamenat neplatnost smlouvy jako celku. Vztahuje-li se totiž důvod neplatnosti jen na část smlouvy, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy smlouvy nebo z jejího obsahu, popřípadě z okolností, za nichž k uzavření smlouvy

došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu.¹⁹

Na případ možné částečné neplatnosti pamatují dokonce samotné smlouvy v tzv. salvátorských klauzulích. Smluvní ujednání smluv o částečné neplatnosti jsou do určité míry širší, než zákonná úprava, která platnost zbytku smlouvy váže vždy na oddělitelnost neplatného ujednání, což mnohé uzavřené smlouvy nečiní. Přesto nelze vždy jednoznačně učinit závěr, že je proto možné oddělit jakékoli smluvní ustanovení od zbytku obsahu smlouvy bez ohledu na to, do jaké míry je spojeno s hlavním závazkem. Vůle smluvních stran nicméně směřuje často k zachování hlavního závazku (pokud to bude jen trochu možné), když je často sjednáno, že „v případě, že se některé ustanovení této smlouvy ukáže později jako neplatné, nezpůsobuje neplatnost tohoto ustanovení neplatnost smlouvy jako celku“.

Oddělitelnost části právního úkonu (smlouvy) od ostatního obsahu je třeba vždy dovodit výkladem z povahy právního úkonu anebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo. Neoddělitelnost je tak třeba chápat ve smyslu obsahovém, nikoli ve smyslu reálné neoddělitelnosti, přičemž je třeba dávat vždy přednost přístupu, který jinak zachovává ostatní části smlouvy.²⁰

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že problematika institutu tzv. absolutní neplatnosti právního jednání (právního úkonu) u smluv uzavřených před 1. 1. 2014 z důvodu neurčitosti je nadále aktuální a je nezbytné se jí zabývat při posuzování takto uzavřených smluv, včetně všech spojených rizik (absolutní neplatnost nastává ze zákona, není nutné se jí dovolat). Nestací spoléhat na nová příznivější ustanovení OZ, protože pokud smlouva byla uzavřena přede dnem účinnosti OZ, pak vztahy z ní vzešlé nelze poměřovat zákonnou úpravou účinnou teprve od 1. 1. 2014 (§ 3028 OZ), jak potvrzuje aktuální praxe soudů. ●

JUDr. Gabriel Achour, advokát
ACHOUR & PARTNERS advokátní kancelář, s.r.o.

ACHOUR & PARTNERS

Poznámky:

- ¹ V terminologii OZ 1964 je používán pojem „právní úkon“ a nikoli „právní jednání“.
- ² LAVICKÝ, Petr, HULMÁK, Milan. § 3028 [J]. In: BÍLKOVÁ, Jana, ČERNÝ, Michal, ČUHELOVÁ, Kateřina, DAVID, Ludvík, DÁVID, Radovan, DOBROVOLNÁ, Eva, FOJTÍK, Lumír, HANDLAR, Jiří, HAVLAN, Petr, HOLEJŠOVSKÝ, Josef, HORECKÝ, Jan, HULMÁK, Milan, HURDÍK, Jan, HRDLIČKA, Miloslav, KOUKAL, Pavel, LASÁK, Jan, LAVICKÝ, Petr, LAZÍKOVÁ, Jarmila, LEBEDA, Martin, PODVÍNOVÁ, Martina Kuloglija, PONDIKASOVÁ, Tereza, RONOVSÁ, Kateřina, RUBAN, Radek, ŠEVČEK, Marek, TŮMA, Pavel, VÍTEK, Jindřich. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 2315.
- ³ Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí spis. zn. 33 Cdo 2505/2018 již judikoval, že „Dovolává-li se žalobce v této souvislosti s prosazením vlastního názoru § 579 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., nutno připomenout, že pokud smlouva byla uzavřena přede dnem účinnosti OZ, pak vztahy z ní vzešlé nelze poměřovat zákonnou úpravou účinnou teprve od 1. 1. 2014 (§ 3028 OZ).“
- ⁴ V odůvodnění tohoto rozhodnutí Nejvyšší soud České republiky vyložil, že právní teorie a praxe rozeznává zpětnou účinnost pravou (pravou retroaktivitu) a nepravou (nepravou retroaktivitu). O pravou retroaktivitu jde tehdy, jestliže se novým právním předpisem má řídit vznik právního vztahu (poměru) a práv a povinností účastníků (stran) z tohoto vztahu (poměru) také v případech, kdy právní vztah (poměr) nebo práva a povinnosti z něj vyplývající vznikly před účinností nového právního předpisu. Nepravá retroaktivita znamená, že novým právním předpisem se sice mají řídit i právní vztahy (poměry) vzniklé před jeho účinností, avšak až ode dne jeho účinnosti; samotný vznik těchto právních vztahů (poměrů) a práva a povinnosti z těchto vztahů (poměrů), vzniklé před účinností nového právního předpisu, se spravují dosavadní právní úpravou. Pravá retroaktivita není v českém právním řádu přípustná, neboť k definičním znakům právního státu patří princip právní jistoty a ochrany důvěry účastníků právních vztahů (poměrů) v právo. Součástí právní jistoty je také zákaz pravé zpětné účinnosti (pravé retroaktivity) právních předpisů; tento zákaz, který je pro oblast trestního práva hmotného vyjádřen v ustanovení čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, lze pro ostatní právní odvětví (včetně právní úpravy soukromoprávních poměrů) dovodit z ustanovení čl. 1 Ústavy České republiky (srov. například právní názor uvedený v nálezu pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 28. 2. 1996 sp. zn. Pl. ÚS 9/95, uveřejněném pod č. 16 Sbirky nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky, sv. 5, roč. 1996 - I. díl, a v nálezu pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 4. 2. 1997 sp. zn. Pl. ÚS 21/96, uveřejněném pod č. 63/1997 Sb.). Zpětná působnost (retroaktivita) zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, vyjádřená v jeho ustanoveních § 3028 až 3079, tedy spočívá na principech nepravé retroaktivity. Znamená to mimo jiné, že vznik právních vztahů (poměrů) a práva a povinnosti z nich vzniklé v době do 31. 12. 2013 se i v době od 1. 1. 2014 řídí dosavadní právní úpravou. K těmto závěrům se Nejvyšší soud přihlásil např. v usneseních ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 33 Cdo 4070/2015, ze dne 9. 10. 2015, sp. zn. 21 Cdo 3190/2015, ze dne 14. 1. 2016, sp. zn. 29 Cdo 3102/2015, či ze dne 20. 1. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4365/2015, anebo v rozsudku ze dne 3. 2. 2016, sen. zn. 29 ICdo 42/2015.
- ⁵ Důvodová zpráva k OZ, konsolidovaná verze k 1. březnu 2012. Komentář k ustanovení § 545 až § 554.
- ⁶ Ustanovení § 34 OZ 1964.
- ⁷ Eliáš, K. a kol. Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 59.
- ⁸ Eliáš, K. a kol. Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 59.
- ⁹ ŠVESTKA, Jiří. § 37 [J]. In: ŠVESTKA, Jiří, SPÁČIL, Jiří, ŠKÁROVÁ, Marta, HULMÁK, Milan, ELIÁŠ, Karel, NYKODÝM, Jiří, NOVOTNÝ, Marek, KRÁLÍK, Michal, MIKEŠ, Jiří, FIALA, Roman, DVOŘÁK, Jan, JEHLIČKA, Oldřich, LIŠKA, Petr, LAVICKÝ, Petr, MACEK, Jiří, PŘIB, Jan, HANDLAR, Jiří, SELUCKÁ, Markéta. Občanský zákoník I, II. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009, s. 333.
- ¹⁰ Vedle vůle smluvních stran jsou v případě závazkově právního vztahu uzavřeného mezi podnikateli relevantním výkladovým pravidlem i obchodní zvyklosti podle ustanovení § 264 ObchZ.
- ¹¹ TOMSA, Miloš. § 264 [J]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, HAVEL, Bohumil, MACEK, Josef, TOMSA, Miloš, PEKÁREK, Milan, ZUNT, Vlastislav, BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, MUNKOVÁ, Jindřiška. Obchodní zákoník. 13. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 905.
- ¹² Přestože Ústavní soud České republiky i Nejvyšší soud České republiky konstantně zastávají ve své judikatuře názor, že při posuzování možné neplatnosti právního úkonu (smlouvy) je třeba vycházet z priority výkladu nezakládajícího neplatnost smlouvy (výkladu, který nevede k závěru o možné neplatnosti, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li možné oba výklady), není možné na všechny případy tyto závěry použít. Nelze často použít ani aktuální judikaturu Nejvyššího soudu České republiky, podle které je zásadním výkladovým kritériem skutečná vůle stran. Nejvyšší soud České republiky stanovil, že „pro výklad právního jednání je určující skutečná vůle (úmysl) jednajících (která byla anebo musela být známa adresátovi), již je třeba upřednostnit před jejím vnějším projevem (např. objektivním významem užitých slov) (...) a přihlídnout též k praxi zavedené mezi stranami v právním styku, k tomu, co právnímu jednání předcházelo, i k tomu, jak strany následně daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přikládají.“
- ¹³ Lze však připustit, že jednotlivé varianty se liší různou mírou pravděpodobnosti.
- ¹⁴ Ustanovení § 40a OZ 1964 stanovilo: „Jde-li o důvod neplatnosti právního úkonu podle ustanovení § 49a, § 140, § 145 odst. 2, § 479, § 589, § 701 odst. 1, § 775 a § 852b odst. 2 a 3, považuje se právní úkon za platný, pokud se ten, kdo je takovým úkonem dotčen, neplatnosti právního úkonu nedovolá. Neplatnost se nemůže dovolávat ten, kdo ji sám způsobil. Totéž platí, nebyl-li právní úkon učiněn ve formě, kterou vyžaduje dohoda účastníků (§ 40). Je-li právní úkon v rozporu s obecně závazným právním předpisem o cenách, je neplatný pouze v rozsahu, ve kterém odporuje tomuto předpisu, jestliže se ten, kdo je takovým úkonem dotčen, neplatnosti dovolá.“
- ¹⁵ Neplatnosti se přitom nemohl dovolávat ten, kdo ji sám způsobil.
- ¹⁶ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 3. 1995, sp. zn. 7 Cmo 120/94.
- ¹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 5. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2374/98.
- ¹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 7. 1996, sp. zn. 3 Cdon 227/96.
- ¹⁹ Ustanovení § 41 OZ 1964.
- ²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 9. 2010, sp. zn. 33 Cdo 4082/2008.